

B 322/holdbart

Afgreiðsla Norræna sjálfbærninefndin

Nefndarálit norrænu sjálfbærninefndarinnar um
ráðherranefndartillögu um nýja samstarfsáætlun á umhverfis- og loftslagsviði

Tillaga

Norræna sjálfbærninefndin leggur til að

Norðurlandaráð beini tilmælum til Norrænu ráðherranefndarinnar um

að hún hrindi í framkvæmd ráðherranefndartillögu um samstarfsáætlun um umhverfis- og loftslagsmál á tímabilinu 2019–2024 að teknu tilliti til sjónarmiða Norðurlandaráðs.

Bakgrunnur

Norræna ráðherranefndin um umhverfis- og loftslagsmál, MR-MK, stýrir samstarfi norrænu ríkisstjórnanna um loftslags- og umhverfismál. Helsta markmið samstarfsins er að varðveita og bæta umhverfið og lífskjör á Norðurlöndum og hafa áhrif á alþjóðlegar ákvarðanir í þá veru. Sigurbjörg Sæmundsdóttir kynnti útlínur samstarfsáætlunar um umhverfis- og loftslagsmál á fundi nefndarinnar á Akureyri í apríl 2018 og drög að ráðherranefndartillögu voru lögð fram á sumarfundum nefndarinnar í Tromsø í júní 2018.

Samantekt um samstarfsáætlun um umhverfis- og loftslagsmál (2019–2024)

Samstarfsáætlunin um umhverfis- og loftslagsmál árin 2019–2024 hefur að geyma stefnumarkandi markmið varðandi loftslagsmál, Dagskrá 2030, stuðning við umhverfis- og loftslagsvinnu ESB, líffræðilega fjölbreytni, hringrásarhagkerfi, efni og efnavörur, plast í sjónum, nýsköpun og samlegðaráhrif við önnur fagsvið auk þess sem hún lýsir 72 forgangsmálum á fimm mismunandi áherslusviðum. Þau eru:

- Hringrásarhagkerfi (15 forgangsmál)
- Loftslagsmál og loftgæði (18 forgangsmál)
- Efni og efnavörur (14 forgangsmál)
- Líffræðileg fjölbreytni (12 forgangsmál)
- Hafið og strandsvæði (13 forgangsmál)

Ár hvert á vinnuhópurinn að móta vinnuáætlun. Hann fær fjármagn af fjárhagsáætlun Norrænu ráðherranefndarinnar. Árið eftir skilar hann skýrslu um árangurinn. Áfangamat er ráðgert og það getur leitt til endurskipulagningar á starfinu. Í ljósi

reynslunnar af fyrri áætlunum telur skrifstofan ástæðulaust að óttast að ekki takist að fjalla um þessi 72 forgangsmál á sex ára tímabilinu.

Álit nefndarinnar

Norræna sjálfbærnefndin fagnar því að samstarfsáætlunin sé metnaðarfull og hafi að geyma mikilvæg svið þar sem staða Norðurlanda er sterk og getur orðið enn sterkari. Nefndin er sammála Norrænu ráðherranefndinni um að hafa framkvæmd og þróun umfangsmikilla alþjóðasamninga í fyrirrúmi og vekur athygli á gerð nýs samnings Sameinuðu þjóðanna um líffræðilega fjölbreytni í tengslum við Samninginn um líffræðilega fjölbreytni. Álitur nefndin að afar mikilvægt sé að rödd ungs fólks heyrst í því ferli.

Nefndin telur mikilvægt að leggja meiri áherslu á vinnu með efni og efnavörur og fylgja eftir mörgum af tillögnum í skýrslunni frá Tine Sundtoft, fyrrverandi loftslags- og umhverfismálaráðherra Noregs, sem í upphafi árs 2018 kynnti úttekt á samstarfi Norðurlanda í umhverfismálum með tólf beinum tillögum um hvernig mætti þróa samstarfið. Er því lagt til að eftirfarandi verði bætt inn í samstarfsáætlunina:

Í vinnunni með hringrásarhagkerfi:

- 1) Bæta inn vinnunni um matarsóun sem forgangsmáli og færa í orð bein markmið um að draga úr matarsóun á Norðurlöndum.
- 2) Leggja áherslu á vistferilstillit við mannvirkjagerð og meðhöndlun úrgangs frá byggingasvæðum með því að bæta talnagögn um byggingaúrgang og skoða hvernig unnt sé að létta álagi af umhverfinu með hentugri húsum og betri hönnun, þó með fyrirvara um mismun á svæðum.
- 3) Leggja áherslu á alþjóðlega þáttinn í vinnunni við að draga úr plastúrgangi og kanna hvort og ef svo er hvernig alþjóðlegur plasticsáttmáli gæti stuðlað að því að draga úr alvarlegum alþjóðlegum vandamálum af völdum plastúrgangs og örplasts.
- 4) Að koma á fót norrænum vettvangi fyrir eiturefnalaust hringrásarhagkerfi um plast eins og lagt er til í skýrslunni *Góðir grannar – Norðurlönd á tímum grænna umskipta, Stefnumótandi tillögur fyrir norrænt samstarf um umhverfis- og loftslagsmál til ársins 2030*.

Á áherslusviðinu loftslagsmál og loftgæði:

- 5) Leggja áherslu á þverfaglegt samstarf við svið landbúnaðar-, samgöngu- og orkumála og taka skipa fulltrúa þessara fagsviða í viðeigandi vinnuhópa.
- 6) Að vinna að hertum reglum við notkun svartolíu í siglingum, bæði í löndunum og innan Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar (IMO).
- 7) Að stuðla að samstarfi norrænu fjármálastofnananna þriggja í Helsinki (Norræna fjárfestingabankans NIB, Norræna umhverfisfjármögnunarfélagsins NEFCO og Norræna þróunarsjóðsins NDF) um að þróa grænan norrænan banka sem getur stuðlað að grænum umskiptum á Norðurlöndum en einnig alþjóðlega, ekki síst í þróunarlöndum þar sem reynsla NDF verður höfð að leiðarljósi (sbr. tilmæli 9 í skýrslunni *Norðurlönd á tímum grænna umskipta*).

Á áherslusviðinu efni og efnavörur:

- 8) Að samræma og auka skilvirkni vinnu við að skipta út hættulegum efnum fyrir hættuminni efni (sbr. tillögu 4 í skýrslunni *Norðurlönd á tímum grænna umskipta*).
- 9) Að samræma norrænar aðgerðir með tilliti til að efla og auka skilvirkni efnalöggjafar ESB (REACH).
- 10) Að efla norræna umhverfismerkið Svaninn sem tæki til að stuðla að daglegu lífi án eiturefna.

Á áherslusviðinu líffræðileg fjölbreytni:

- 11) Að láta fram fara sameiginlegt norrænt mat á tækifærum og takmörkunum við notkun lífmassa sem orkugjafa.
- 12) Að kanna forsendur frekari þróunar norska kerfisins um vottun sjálfbærra ferðamannastaða svo að það nái til allra norrænu landanna.

Á áherslusviðinu hafið og strandsvæði:

- 13) Að fella markmið Dagskrár 2030 um vernd hafsvæða inn í áætlunina.
- 14) Að vinna að sameiginlegu kerfi um umhverfisvottun skipa sem norræn hafn-aryfirvöld geta notað til að setja viðmið um hafnargjöld með hliðsjón af umhverfissjóðarmiðum.

Í tengslum við framkvæmd áætlunarinnar:

- 15) Að hafa samstarf við MR-FJLS (ráðherranefndina um fiskveiðar og fiskeldi, landbúnað, matvæli og skógrækt).
- 16) Að birta ár hvert vinnuáætlanir, fjárhagsáætlanir og ársskýrslur vinnuhópanna.
- 17) Að þróa áfram skipulag samstarfsins í því skyni að samstarfið geti í framtíðinni leitt til hnitmiðaðri sameiginlegra norrænna aðgerða (sbr. tillögu 12 í skýrslunni *Norðurlönd á tímum grænna umskipta*).

Kaupmannahöfn, 16. október 2018

Angelika Bengtsson (SD)

Ingalill Olsen (A)

Jan Erik Messmann (DF)

Kari Kulmala (bláum)

Karin Gaardsted (S),

Laura Tàunâjîk (S)

Villum Christensen (LA)